

SEMMELWEIS EGYETEM
GYÓGYSZERHATÁSTANI INTÉZET

GYÓGYSZERLISTA

A KÖZPONTI IDEGRENDSZERRE HATÓ SZEREK

IV. ÉVFOLYAMOS GYÓGYSZERÉSZHALLGATÓK SZÁMÁRA
Gyógyszerhatástan és toxikológia 2010/11. I. félév

ÁLTALÁNOS ÉRZÉSTELENÍTŐK

Inhalációs narkotikumok:

- Halogénezett szénhidrogének: HALOTHAN, ENFLURAN, ISOFLURAN, DESFLURAN, SEVOFLURAN
- NITROGENOXYDUL

Intravénás narkotikumok:

- Barbiturátok: THIOPENTAL
- Benzodiazepinek: MIDAZOLAM
- ETOMIDAT, PROPOFOL
- KETAMIN
- Opioidok: FENTANYL, ALFENTANIL, SUFENTANIL, REMIFENTANIL
- Neuroleptikumok: DROPERIDOL
- Izomrelaxánsok: nem depolarizáló, depolarizáló

Premedikáció

- Szedativumok: benzodiazepinek, antihisztaminok
- Analgetikumok: opioidok
- Antiemetikumok: antihisztaminok, antimuszkarin szerek, METOCLOPRAMID
- PASY-bénítók - a fokozott vagotonia oldására, nyáleválasztás csökkentésére, bradycardia kivédésére: ATROPIN
- Gyomortartalom és aciditás csökkentése: H₂-antagonisták, METOCLOPRAMID

Posztoperatív medikáció

- Izomrelaxáns hatásának megszüntetése: NEOSTIGMIN+ATROPIN
- Bélatonia megszüntetése: kolinészteráz-gátló (NEOSTIGMIN) + PHENTOLAMIN
- Opioid hatás megszüntetése: NALOXON

OPIOID ANALGETIKUMOK

Természetes és félszintetikus opiátok:

- Erős agonisták: MORPHIN, OXYCODON, HYDROMORPHON, (HEROIN)
- Gyenge agonisták: CODEIN, ETHYLMORPHIN, DIHYDROCODEIN
- Kevert κ -agonista/ μ -antagonista: NALBUPHIN
- Parciális agonista: BUPRENORPHIN
- Antagonisták: NALOXON, NALTREXON, METHYLNALTREXON

Morfinán vázasak:

- Erős agonista: LEVORPHANOL
- Köhögéscsillapító: DEXTROMETORPHAN

Benzomorfán vázasak:

- Kevert κ -agonista/ μ -antagonista: PENTAZOCIN

Fenil-piperidinek - pethidin-fentanyl csoport:

- Erős agonisták: PETHIDIN,
FENTANYL, ALFENTANIL, SUFENTANIL, REMIFENTANIL
- Gyenge agonisták: DIPHENOXYLAT, LOPERAMID

Difenil-heptánok - methadon csoport:

- Erős agonista: METHADON
- Gyenge agonista: DEXTROPROPOXYPHEN

Egyéb szerek:

- Gyenge agonista: TRAMADOL

ANTIPSZICHOTIKUMOK

I. Generáció (típusos szerek)

Fenotiazinok:

- Kispotenciálú: CHLORPROMAZIN, LEVOMEPPROMAZIN
- Nagypotenciálú: FLUPHENAZIN(DECANOAT), (THIETHYLPERAZIN)

Tioxantének:

- Kispotenciálú: CHLORPROTHIXEN
- Nagypotenciálú: ZUCLOPENTHIXOL(ACETAT/DECANOAT),
FLUPENTHIXOL(DECANOAT)

Butirofenonok: HALOPERIDOL(DECANOAT), DROPERIDOL

II. Generáció (atípusos szerek)

- SULPIRID, TIAPRID, AMISULPRID
- CLOZAPIN, OLANZAPIN, RISPERIDON, PALIPERIDON, ZIPRAZIDON, SERTINDOL
- QUETIAPIN
- ARIPIPAZOL

ANTIDEPRESSZÁNSOK

Uptake gátlók:

- TCA: IMIPRAMIN, CLOMIPRAMIN, TRIMIPRAMIN, DESIPRAMIN, AMITRIPTYLIN, NORTRIPTYLIN, MAPROTILIN
- SSRI: FLUOXETIN, FLUVOXAMIN, PAROXETIN, SERTRALIN, CITALOPRAM, ESCITALOPRAM
- SNRI: VENLAFAXIN, DULOXETIN
- NRI: REBOXETIN
- NDRI: BUPROPION
- SARI: TRAZODON

MAO-gátlók:

- Irreverzibilis:
PHENELZIN,
CLORGYLIN,
SELEGILIN
- RIMA: MOCLOBEMID

Preszinaptikus receptor gátlók (NaSSA):

- MIANSERIN
- MIRTAZAPIN

Egyéb antidepresszánsok:

- SSRE: TIANEPTIN
- Melatonin agonista: AGOMELATIN
- EXTR. HYPERICI - Hyperforin

Antimánias és hangulatstabilizáló szerek:

- LITHIUM
- Antikonvulzív szerek: CARBAMAZEPIN, VALPROAT
- Antipszichotikumok: HALOPERIDOL, 2 G szerek

ANXIOLITIKUMOK ÉS SZEDATOHIPNOTIKUMOK

Benzodiazepin kötőhelyen ható szerek:

- Kispotenciálú szerek: DIAZEPAM, CHLORDIAZEPOXID, MEDAZEPAM, CLOBAZAM
- Nagypotenciálú szerek: ALPRAZOLAM, CLONAZEPAM, LORAZEPAM
- Rövid hatású szerek - altatók:
MIDAZOLAM,
CINOLAZEPAM, BROtizOLAM,
TEMAZEPAM, NITRAZEPAM
- Nem BDZ szerkezetű altatók: ZOPICLON, ZOLPIDEM, ZALEPLON
- Antagonista: FLUMAZENIL

5-HT_{1A}-parciális agonisták: BUSPIRON

Barbiturátok:

- Intravénás narkotikum: THIOPENTAL
- Antikonvulzív szer: PHENOBARBITAL

Egyéb szerek:

- β -Blokkolók: PROPRANOLOL, ATENOLOL
- H₁-antihisztaminok: HYDROXYZIN
- Egyéb szerek:
CLOMETHIAZOL, MEPROBAMAT,
MELATONIN,
EXTR. VALERIANAE, EXTR. HUMULI

ABÚZUS- ÉS ABÚZUS ELLENI SZEREK

Pszichostimulánsok:

- AMPHETAMIN, METHAMPHETAMIN
- METHYLPHENIDAT
- COCAIN
- COFFEIN, THEOPHYLLIN

Pszichotomimetikumok:

- LSD, PSYLOCIBIN, Mescaline
- METHYLENDIOXYMETHAMPHETAMIN (MDMA)
- PHENCYCLIDIN

Addiktív kórképekben használt gyógyszerek:

- Nikotin függőség kezelése: NICOTIN, VARENICLIN
- Alkohol függőség kezelése: DISULFIRAM, ACAMPROSAT, NALTREXON

Cannabinoid agonisták: DRONABINOL, NABILON

ANTIEPILEPTIKUMOK

Elsővonalbeli szerek:

Na⁺-csatorna gátlók:

- PHENYTOIN
- CARBAMAZEPIN, OXCARBAZEPIN
- VALPROAT (+GABA-T gátlás, T-típusú Ca²⁺-csatorna gátlás)
- LAMOTRIGIN (+glutamát felszabadulás gátlás)
- TOPIRAMAT (+GABA serkentés, AMPA gátlás, CAH gátlás)

T-típusú Ca²⁺-csatorna gátlók:

- ETHOSUXIMID

Egyéb szerek:

- LEVETIRACETAM (SV2A)

Másodvonalbeli szerek:

GABA mimetikumok:

- VIGABATRIN (GABA-T gátlás)
- Benzodiazepinek: CLONAZEPAM, CLOBAZAM, DIAZEPAM
- TIAGABIN (GABA-uptake gátlás)
- PHENOBARBITAL, PRIMIDON (+Na⁺-csatorna gátlás)

Karboanhidráz gátlók: ACETAZOLAMID, ZONISAMID, SULTIAM

Egyéb szerek:

- FELBAMAT (NMDA antagonist)
- GABAPENTIN, PREGABALIN (L-típusú Ca²⁺ ($\alpha_2\delta$)-gátlás)

Centrális izomrelaxánsok:

- Poliszinaptikus reflexeket gátló szerek: CHLORZOXAZON, GUAIFENESIN
- GABA_B-agonista: BACLOFEN
- CNS α_2 -agonista: TIZANIDIN
- TOLPERISON

NEURODEGENERATÍV BETEGSÉGEK GYÓGYSZEREI

Alzheimer dementia:

- Kolinészteráz-gátlók: **DONEPEZIL**, **RIVASTIGMIN**, **GALANTAMIN**
- NMDA-antagonista: **MEMANTIN**
- Nootrop szerek: **PIRACETAM**, **VINPOCETIN**, **GINKGO BILOBA**, **NICERGOLIN**

Parkinson-kór:

- Szubsztitúciós terápia: **LEVODOPA + CARBIDOPA / BENSERAZID**
- COMT-gátlók: **TOLCAPON**, **ENTACAPON**
- Dopamin-agonisták:
 BROMOCRIPTIN,
 ROPINIROL, **PRAMIPEXOL**,
 ROTIGOTIN
- MAO-B gátlók: **SELEGILIN**, **RASAGILIN**
- NMDA-antagonista: **AMANTADIN**
- Antikolinerg szerek: **METIXEN**, **BIPERIDEN**, **PROCYCLIDIN**